

A young plant with a few leaves and a small white flower is growing in a forest. The background is a dense, green forest with sunlight filtering through the trees, creating a soft, dappled light effect. The overall mood is one of natural growth and restoration.

Så mycket våtmark återställde Sverige förra året

Webbinarium, 2 februari 2024

Program

- **Välkommen**
- **Ny kunskap och resultat från fjolårets arbete**
Matti Ermold, handläggare, Naturvårdsverket
- **Att hitta lämplig mark – och hur resonerar markägaren?**
Anna Runesson, återvätningsplanerare på Skogsstyrelsen och Cecilia Malmqvist, markägare
- **Att återväta jordbruksmark i Danmark**
Frank Bondgaard, miljö- och växtkonsulent, Seges innovation
- **Kommande arbete och avslut**

Naturvårdsverkets arbete med våtmarker

- Samordning av våtmarksarbetet
- Fördelning av bidrag (LONA, Skyddade områden, ÅGP)
- Information och vägledning
- Kunskapsutveckling
- Miljöövervakning
- Våtmarksrapportering

Ny kunskap och resultat från fjolårets arbete

Upplägg

- Kunskap
  - Sveriges geologiska undersökning (SGU), Sveriges metrologiska och hydrologiska undersökning (SMHI), Artdatabanken (AdB), Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Riksantikvarieämbetet (RAÄ)
- Resultat
  - Återställda arealer, vilka naturtyper, vilka effekter

- Uppdatering av [kunskapsstöd](#) (FORMAS, mm)
- [Information om sura sulfatjordar](#)
- Uppföljning och utvärdering av grundvattennivåer
- [Rapport om torvolymer](#)
- Gemensamt webinarie med SMHI

Kunskap – **SMHI**

- Uppdatera [kunskapsstödet](#)
- Förbättra HYPE-modellens beskrivning av återvätning
- Modellera återvätningseffekter på lågflöden, flödestoppar och brunifiering
- Verktuget [Ytsim](#)
- [Gemensamt webinarie](#) med SGU

- Undersöka myggförekomst vid återvätning av näringsrik torvmark (SVA 2023/184)
  - Ingen signifikant skillnad i mängd myggor till följd av återvätning
  - Stor variation inom återvätta områden och kontrollområden
  - Ingen signifikant skillnad i transektpunkter, stickmyggorna fördelar sig jämt i landskapet
- Vårsvämmyggan kan vara ett problem i vissa områden, fluktuerande vattennivå, svämängar, vegetation
- Väder (och i längden förändrat klimat) kan ha påverkan på myggförekomst (regnig sommar 2023)

Kunskap –

- Passiv/naturlig restaurering av våtmarker
  - Naturlig igensättning av diken, diken kan ha påverkan även efter 50 år, ändra artsammansättning och påverka kolbalansen
- Klimatindikatorer för våtmarker
  - Areal öppna myrar, palsvolym
- Åtgärdsbehov för våtmarker
  - Exempel för högmossar
- Snabbuppföljning våtmarker
  - Exempel för rikkärr

- Återvätning och hänsyn till kulturmiljön (RAÄ-2023-1647)
  - Saknas formaliserade rutiner hos Länsstyrelsen för att integrera kulturmiljöperspektivet vid återvätning
  - Kulturmiljöenheter kommer sent in i processen
  - Kulturmiljöenheter arbetar tvärsektoriellt med små resurser
- Diskussion om aktiviteter 2024 (utbildningspaket och processtöd)

Resultat

Resultat – Areal per stödform

Stödformer	Area ha
annan stödform	94,9
EU:s miljöprogram LIFE	10,3
landsbygdsprogrammet	167,4
lokala naturvårdssatsningen, LONA	364,9
lokala vattenvårdsprojekt, LOVA	289,4
åtgärder för naturtypsrestaurering	2121,5
åtgärdsprogram för hotade arter	37,2
SFV	3,1
FFV	76,5
Skogsstyrelsen återvätning	114,7
Totalsumma	3279,8
NV:s bidrag	2728,2

- Att genomföra åtgärder för att återväta utdikade våtmarker - Skogsstyrelsen

Resultat – Syfte

Huvudsyfte	Antal initiativ	Ekosystemtjänst	Fördelning i %
Öka naturliga våtmarksnaturtyper	154	Biologisk mångfald	
Gynna rödlistade arter	114	Biologisk mångfald	
Gynna arter generellt	97	Biologisk mångfald	
Förbättra grön infrastruktur	1	Biologisk mångfald	69,6
Vattenkvalitet minska näringsämnen	65	Vattenrening	
Vattenkvalitet minska miljögifter	2	Vattenrening	12,7
Minska klimatpåverkan	52	Kolbindning	9,9
Ökad vattenhushållning	32	Vattenreglering	
Minska risk för torka	5	Vattenreglering & Skydd mot effekter av extremväder	
Minska risk för översvämning	2	Vattenreglering & Skydd mot effekter av extremväder	
Ökad grundvattenbildning	1	Vattenreglering & Vattenförsörjning	7,6
Öka tillgänglighet, rekreation och naturupplevelse	1	Tillhandahållande av naturmiljöer för friluftsliv och rekreation	0,2
Totalsumma	526		

Resultat – Åtgärdstyper

Detaljerade åtgärdstyper	Areal
Dikespluggning eller igenläggning	805,4
Borttagning av vegetation	530,2
Stärka artens population	230,5
Uppgift saknas	209,3
Övrig våtmark eller vattenanläggning	115,1
Övrig vegetationsrestaurering	61,7
Fosfordamm	52,5
Hävd av mark (slätter)	51,4
Återmeandring och/eller tillförande av material för att öka habitatkomplexiteten/svämplan	32,8
Övrig hydrologisk restaurering	26,3
Bevattningsdamm	19,1
Hävd av mark (bete)	10,1
Gäddvåtmark	5,3
Tvästegsdike	2,0
Spillvattenvåtmark	1,6
Muddring av anlagd eller igenvuxen damm	1,4
Dagvattendamm	1,3
Restaurering av sjöutlopp eller sjöreglering	1,0
Totalsumma	2156,8

Resultat – Våtmarksnaturtyp

Naturtyp	Areal	Antal åtgärder
Icke naturtyp	1493,6	536
öppna mossar och kärr	421,0	74
högmossar	267,3	10
svämlövskog	177,4	13
skogbevuxen myr	156,7	26
rikkärr	149,8	130
fuktängar	138,8	38
aapamy	94,6	9
lövsumpskog	19,6	17
skogsbevuxen myr	6,7	2
agkärr	6,5	2
källor och källkärr	3,4	1
fukthedar	1,9	2
svämädellövsskog	0,0	1
Totalsumma	2937,4	861

Skogsbevuxen myr, 91D0
Foto: EW

Agkärr, 7210
Foto: Magnus Martinsson

Svämlövskog, 91E0
Foto: Niklas Egriell

Resultat – torv och mineraljord

Anlagd och hydrologiskt restaurerat våtmark   Hydrologiskt restaurerad torvmark
Areal återställt våtmark på mineraljord   Areal återställd våtmark på torv

Län	Areal återställt våtmark på mineraljord	Areal återställd våtmark på torv
Blekinge	2,99	9,76
Dalarna	18,91	19,51
Gotland	6,49	0,55
Gävleborg	32,16	42,47
Halland	15,71	12,51
Jämtland	1,24	9,65
Jönköping	23,69	58,01
Kalmar	48,65	25,74
Kronoberg	8,25	12,51
Norrbottnen	20,26	55,29
Skåne	139,48	66,6
Stockholm	10,07	2,42
Södermanland	135,27	52,15
Uppsala	5,14	19,22
Värmland	1,03	0
Västerbotten	15,6	54,44
Västernorrland	53,58	112,63
Västmanland	79,48	67,89
Västra Götaland	25,92	83,17
Örebro	123,87	273,88
Östergötland	31,09	61,79
Totalsumma	798,88	1040,19

Aktiveter 2024

Ett axplock...

- Beräkningsverktyg för att uppskatta utsläpp av växthusgaser
- Underlag om utdikad torv på kommunal mark
- Förstudie för att undersöka återvätning på aktiv jordbruksmark
- Vägledning till verksamhetsutövare och nytt regeringsuppdrag
- SCB underlag om exploatering (publiceras 28 februari)
- Våtmarkskonferens och exkursion på temat "Rätt våtmark på rätt plats", 14-15 maj [Rätt våtmark på rätt plats \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Tack för er medverkan!

Inspelningen hittar ni på

www.naturvardsverket.se/vatmark

NATUR
VÅRDS
VERKET

